

רשמה א.ב.

3166

פרוטוקול מספר 4/ד
מישיבת הוועדה לענייני פנים
שהתקיימה ביום ג', כ"ג בחשוון תשי"ח - 4.11.58
בשעה 09.00

משתתפים:

- י. ריפתין - יו"ר
- מ. ארם
- ד. בר-רב-האי
- ע. דגני
- י. ישעיהו
- י. רוקח
- י. ש. רוזנברג
- י. שופמן

מוזמנים:

- מר הפנים י. בר-יהודה
- מר רוזנברג - משרד הפנים
- מר חביב - משרד הפנים
- מר גוברמן - משרד הפנים
- מר ארזי - משרד האוצר
- מר רוזנטל - משרד המשפטים

סדר-היום:

חוק שירותי הכבאות (המשך)

היו"ר י. ריפתין:

אני פותח את הישיבה.

בשורה עוד בעיה אחת פתוחה בחוק, והיא שאלת הנפגעים שאינם כבאים. ביקשנו מהיועצים המשפטיים שינסחו הצעה שאולי תגשר בין הדעות השונות בעניין זה, ואקרא את סעיף 23 ו-23א בניסוחו החדש. סעיף 23א הוא סעיף חדש לחלוטין, המנסה לתת תשובה לעניין הביצוע של הגימלאות הללו, באמצעות הביטוח הלאומי.

23" (א) מי שנפגע תוך כדי ועקב ביצוע פעולה לכיבוי דליקה, למניעת התפשטותה או להצלת נפש או רכוש, יהיה זכאי לאותן גימלאות מחמת פגיעה שזכאי להן כבאי לפי חלק ב' לחוק הביטוח הלאומי תשי"ד-1953, אם נתקיים בו אחד מאלה:

(1) הוא גוייס לפי סעיף 21כ ולא פעל בניגוד להוראותיו של המפקד על פעולות הכבאים במקום הדליקה;

(2) הוא ביצע ללא רשלנות פעולה מהפעולות האמורות באין כבאי או כבאי מתנדב נוכח במקום הדליקה, או שלא יכול היה לדעת על נוכחותם, או המשיך בה אחר הגיע כבאי או כבאי מתנדב למקום הדליקה, לפי הוראות המפקד על פעולות הכבאים במקום הדליקה והוא לא פעל בניגוד להוראותיו של אותו מפקד;

(3) הוא השתתף בפעולות האמורות בהסכמת המפקד על פעולות הכבאים במקום הדליקה, ולא פעל בניגוד להוראותיו של אותו מפקד.

(ב) הוראות סעיף זה לא יחולו על מי שנפגע תוך כדי ועקב ביצוע פעולה לכיבוי של דליקה, למניעת התפשטותה ולהצלת רכוש, כשהדליקה היא בחצרים שהוא בעליהם או המחזיק בהם או כשהוא בעל הרכוש, או תוך כדי ועקב פעולה להצלת נפש מבני משפחתו.

ועדת הפנים - 4.11.58

היו"ר י. ריפתין:

23א. (א) גימלאות לפי סעיף 23 יי נתנו מרשיות הכבאות, ובמקום הנמצא מחוץ לתחומה של רשות מקומית, מאוצר המדינה, באמצעות המוסד לביטוח לאומי שהוקם על פי סעיף 2 לחוק הביטוח הלאומי תשי"ד-1953.

(ב) גימלא כאמור סחמת פגיעה שאירעה בתחומה של רשות כבאות ישאו בה כל רשויות הכבאות יחד בשיעור יחסי שייקבע על-ידי שר הפנים בתקנות.

(ג) רשות הכבאות או המדינה, הכל לפי הענין, יחזירו למוסד לביטוח לאומי, על פי דרישתו, כל הוצאה שהוציא למתן גימלה וכן את החלק היחסי מההוצאות המינהליות של המוסד הנובע מביצוע סעיף 23, כפי שיוחלט על ידי הממשלה, והכספים ישולמו לפי הוראות שר הפנים מתוך הכנסות היטל הכבאות לפי סעיף 12.

ד. בר-רב-האי:

אני מבין שהקטיגוריה היחידה שאינה מוכסה ע"י הסעיף הזה היא אנשים שהצטרפו מרצו נם הטוב לפעולת כיבוי לאחר שכבר הגיעו הכבאים.

י. ישעיהו:

לא נראות לי המלים "תוך כדי ועקב".

מר רוזנטל:

אני מסכים לכתוב "תוך כדי ביצוע פעולה ועקב ביצוע פעולה". זה ברור יותר.

שר הפנים:

סעיף 23 יש בו הרחבה: הוא כולל גם מקרים של הצלת נפש ורכוש, לא רק מקרי דליקה, כפי שהחלטנו לגבי החוק כולו.

שנית, החלטנו לעשות בחוק זה כפי שקיים לגבי ארגון המתנדבים השני במדינה - מגן-דוד-גרום. ראשית - אנו קושרים זאת עם המוסד לביטוח לאומי. גם מה שהרשות צריכה לשלם, ישולם דרך המוסד לביטוח לאומי. ושנית - זה אומר גם כמה ישלמו, כפי הנהוג לגבי תאונות עבודה.

נוסף לכך הכנסתי את המלים "ביצע ללא רשלנות", וזאת כדי להוציא אפשרות של פיצויים למי שמנסה לכבות, למשל, בנוזין בוער ע"י סים, ותוך כדי כך נפגע.

כן הוספתי את המלים "והוא לא פעל בניגוד להוראות המפקד, מרגע שהמפקד הגיע", בהתאם למה שנאמר כאן בלישבות קודמות.

היו"ר י. ריפתין:

האם הנוהג של תשלום פיצויים לכבאים עד עכשיו הוא אותו נוהג, בהתאם לחוק הביטוח הלאומי? כלומר: הייתכן שמישהו יטען שעד עכשיו קיבלו גימלאות יותר גבוהות, וההצמדה לחוק הביטוח הלאומי תפחית ממה שהם מקבלים עכשיו? אני רוצה להיות בטוח שההצמדה הזאת לא תרע את המצב.

ושנית: האם הסעיף הזה - 23א - חל גם על כבאים סודיים, נוסף על המתנדבים?

מר רוזנטל:

כן.

שר הפנים:

לשאלה הראשונה: עד עכשיו לא הייתה אחידות בארץ, זיייתכן, למשל, שכבאים בחיפה קיבלו גימלאות גבוהות יותר מכפי שקיים בחוק הביטוח הלאומי, בירושלים, למשל, פחות, ובת"א - בדיוק לפי הביטוח הלאומי. עם ההסדר החסי עכשיו יהיו הגימלאות אחידות בארץ כולה, ויהיו שוות למה שמקבלים בגלל המקום האחרים של תאונות בעבודה.

י. רוקח:

הביטוח הלאומי הרי לא יתן את הפיצויים הללו ח"נ; אנשים יצטרכו לבטח את עצמם. אבל הרי כאן מדובר על מתנדבים, ואלה אינם מבוטחים. על סמך מה ישלם אפוא הביטוח הלאומי לאנשים אלה? ביטוח לאומי הוא ביטוח אינדיבידואלי של כל מי שמשלם ומבטח את עצמו.

ועדת הפנים - 4.11.58

ד. בר-רב-האי:

אפשר היה להסתפק בסעיף הזה אילו היה מכוון רק לחברי האיגודים, לעובדים הקבועים, למכבי-האש או למתנדבים המקצועיים. כי חוק הביטוח הלאומי מדבר על תאונות עבודה, ואילו - כפי שאמר ח"כ רוקח - סעיף 23(א) מדבר על מתנדבים ספונטניים שאינם מבוטחים ואינם מאורגנים. על יסוד מה תשלמו לאלה?

היו"ר י. ריפתין:

אני מבקש בכל זאת לבדוק אם ע"י ההצמדה לביטוח הלאומי לא תהיה הרעה לעומת המצב עכשיו. אם, לאחר בדיקה במשרד הפנים, יתברר שיש הרעה - נחזור לענין זה שנית.

שר הפנים:

לשאלה של ח"כ רוקח ובר-רב-האי: - דנו במשרד על ענין זה, כי זוהי שאלה בולטת לעין. בפרק 2(א), סעיף 16, של חוק הביטוח הלאומי, נאמר: ואלה המבוטחים לפי חלק זה... ובסעיף-קטן (3) כתוב: "חבר מד"א בישראל". זה אינו אדם המקבל משכורת. נוסף לכך כתוב: "וכן חבר בארגון לעזרה ראשונה ולמניעת נזקים לגוף או לרכוש, שאושר לענין סעיף זה ע"י שר העבודה בהודעה שפורסמה ברשומות". שר העבודה יצטרך אפוא רק לומר שארגון מכבי-האש אושר לענין חוק זה. גם בארגון מגן-דוד-אדום יש שני סוגי עובדים: מקצועיים ומתנדבים, ודינם יחול גם על חברי ארגון מכבי-האש. הדבר כבר הוסכם.

אך כאן יש בעיה יותר מסובכת. כי פרט לסוג של חברים קבועים - מקצועיים ומתנדבים - שאפשר לדעת אותם מראש ואפשר לבוא עליהם להסכם בדבר סכום הביטוח שמשלמים עבורם לביטוח הלאומי ובדבר סכום הפיצויים שיקבלו, יש עוד סוג שלישי, של אנשים שניתן להגדירם רק לאחר מעשה. לאלה תהיה חייבת רשות הכבאות לשלם פיצויים, אם כי הכספים יעברו דרך הביטוח הלאומי. רשות הכבאות תשלם לאלה כפי שמשלם הביטוח הלאומי אילו היה הנפגע מתנדב רשום קבוע, ואילו הביטוח הלאומי יהיה בחזקת סוכן בלבד, המעביר לנפגע את הכספים שיקבל מרשות הכבאות. ההבדל בין המתנדב המקרי ובין המתנדב הקבוע יהיה אפוא בכך שהמתנדב הקבוע הוא מבוטח, ואילו המתנדב המקרי אינו מבוטח אלא מקבל פיצויים מרשות הכבאות, אם כי דרך הביטוח הלאומי ולפי אותן הנורמות.

י. רוקח:

בנוסף כפי שהוא אין הדברים ברורים כל-כך, ורצוי היה לתקן את הסעיף בהתאם להסבר הנ"ל.

הדחלט: לקבל את הרישא של סעיף 23(א).

סעיף 23(א)(1)

היו"ר י. ריפתין:

לפי סעיף זה, מה דינו של אזרח שגוייס ומבצע פעולה בניגוד להוראות, ונחבל?

שר הפנים:

אינו מקבל כלום.

מר רוזנטל:

גם פועל בביח"ר הפועל בניגוד להוראות המעביד אינו מקבל פיצויים. כל זה מושווה למצבו של פועל במפעל תעשייתי.

היו"ר י. ריפתין:

גם במקרה שאדם בא להציל, והמפקד אומר לו: אל תספס על הסולם, והוא בכל זאת עולה לחבל, אם לא יהיה זכאי לפיצויים?

שר הפנים:

יש מקרים שצריך לנהוג בהם לא לפי החוק אלא לפי השכל הישר. במקרה כזה אולי יקבל משהו, אבל לתבוע אינו רשאי. עמ"פ, אי-אפשר להציע בנידון זה תיקון בפנינה זו בלבד, אלא צריך יהיה לתקן בכל השטח. והרי המדובר הוא לא על מי שפעל "שלא לפי הוראה", אלא על מי שפעל בפירוש "בניגוד להוראה". חשוב מאד במקרים כאלה של כיבוי שריפה והצלת נפשות שלא תהיה אנרכיה. ייתכן שאדם זה שפעל בניגוד להוראה אמנם הציל אדם אחד, אבל הפריע להצלת עשרה אחרים.

ועדת הפנים - 4.11.58

מה דינו של כבאי מקצועי הפועל בניגוד להוראות? י.ש. רוזנברג:

דינו כדין כל פועל הפועל במקום עבודתו בניגוד להוראות. שר הפנים:

אם כן, אלמלא כתבנו "ולא פעל בניגוד להוראות", היה יוצא שכבאי מקצועי הפועל בניגוד להוראות, אינו מקבל כלום, ואילו י.ש. רוזנברג:

בחוק הביטוח הלאומי כתוב שפועל שנפגע תוך פעולה שלא בהתאם להוראות, לא יקבל פיצוי, אלא אם נפגע קשות ומת או איבד כושר עבודה. במקרה של פגיעה קשה מאפשרים בכל זאת פיצוי מה. מר רוזנטל:

למה לא לכתוב בסעיף זה בפשטות שדינו של מתנדב כדינו של כבאי? י.ש. רוזנברג:

משום שדינו איננו כדין כבאי גם מבחינת גובה הסכום שיקבל כפיצויים. שר הפנים:

הדחלט: לקבל את סעיף 23(א)(1) כמוצע.

סעיף 23(א)(2)

בסעיף זה אני מבקש שהמלים "ללא רשלנות" יוחלפו במלים "בתום-לב", כי המלים "ללא רשלנות" לדעתי אינן ניתנות לקביעה. י.ש. רוזנברג:

האם "בתום לב" ניתן יותר לקביעה? שר הפנים:

"רשלנות" זהו אחד המושגים הברורים ביותר בחוק הנזיקין. כמעט כל חוק הנזיקין מטפל במושג זה. מר רוזנטל:

אני מתנגד למלים "ללא רשלנות" דוקא משום שזהו מושג כל-כך מדויק, וכיוון שהוא אומר בדיקת ההיפך ממה שאמרנו בסעיף הקודם. בסעיף הקודם אמרנו: "מי שפועל בניגוד להוראות", כלומר: הלכנו בכיוון של הקלה ולא אמרנו "שלא בהתאם להוראות". ואילו כאן המלה "ללא רשלנות" באה להחמיר דוקא. כי אם אדם טיפס על הסולם וחזיק בו ביד אחת ולא בשתי ידיים - זוגי כבר רשלנות. אם אין רוצים אפוא לכתוב "בתום לב", אני מציע לכתוב "בדרך סבירה". אמנם זה לא כל-כך ברור כמו "ללא רשלנות", אבל ביטוי זה משאיר פתח רחב יותר לשיקולו של השופט. י.ש. רוזנברג:

בנוסף לכך יש לי הצעה לנוסח של הסעיף. לא ברור לאיזה חלק של הסעיף מכוננות המלים "לפי הוראות המפקד", ואני מבקש לחלק את הסעיף לשניים, כדי שיהיה ברור ש"לפי הוראות המפקד" מכוון לבוא האנשים ולא לפעולתם.

שר הפנים: אני מתנגד בכל תוקף למלים "בתום לב", כי זה אומר למעשה לכלול את כולם, פרט למי שניתן להוכיח שעשה דברים "להכעיס". אני מוכן לכתוב "ללא רשלנות בלבד", כדי להסיר אפשרות כזאת שהזכיר ח"כ רוזנברג.

י.ש. רוזנברג: בקודת המוצע שלנו בענין זה היתה להבטיח משהו לכבאי שאינו מקצועי או מתנדב מאורגן, כדי לעודד מתנדבים עו-ברי-אורח. אם מכניסים את הסייג של "ללא רשלנות", פירוש הדבר שהוא יובא לדין וצריך יהיה להוכיח את הרשלנות או אי-הרשלנות. כלומר: יטענו שאמנם הציל אותו מתנדב בפש, אבל התרשל, כי אלמלא התרשל לא היה נפגע, ולכן אינו זכאי לפיצויים. דבר זה עושה את הסעיף כולו לאל. משום כן אני מציע "בתום לב". אם הכוונה היתה טובה - הוא זכאי לפיצויים. ואם אמרם "בדרך סבירה", הרי זה אותו דבר כמו "ללא רשלנות". ואנו הרי רוצים לעודד התנדבות להצלת נפש ללא שיקול.

ועדת הפנים - 4.11.58

שר הפנים: כדאי לבדוק מהו המצב בביטוח לאומי לגבי רשלנות. האם אתם מתארים לעצמכם ששופט כלשהו (והשופטים בדרך כלל במקרים כאלה מחליטים לטובת הפרט שנפגע ולא בעד מי שצריך לשלם את הפיצויים) יתנגד לתשלום במקרים שהובאו כאן לדוגמא? אבל אדם כשהוא רץ לעזרה במקרים כאלה, צריך לחשוב: שמא פעולתו עלולה להביא נזק?

מר רוזנטל: אם תשנו את המלים "ללא רשלנות", תתנו לעובר-האורח יותר זכויות משנות נים לכבאים המומחים. רשלנות היא מושג ברור, וההוכחה היא על הסוען שהיתה רשלנות, וקשה מאד בדרך-כלל להוכיח שאמנם היתה רשלנות. אם אדם השתתף בפעולת הצלה ונפגע - בוודאי שמגיעים לו פיצויים. הכוונה היא למקרים מיוחדים של רשלנות בולטת לעין.

ד. בר-רב-האי: הנוסח הראשון של הסעיף בדבר כבאים מתנדבים מקריים היה שדינו של כל מי שמשתתף בפעולת כבאות, כדין כבאי, ולא בדקנו את חוק הביטוח הלאומי בקשר לזה. אח"כ התחילו לפרק זאת לחלקים-חלקים, לבנות זאת לפי קטיגוריות שונות: מי שבא לפני הכבאים, אחרי הכבאים, נשאר לאור בואם, וכו'. צריך להביא בחשבון את כל בניין החוק שלנו כשבאים להחליט מה אנו רוצים בעניין זה.

אשר למושגים "תום לב", "ללא רשלנות" ו"בדרך סבירה" - יש הבדלים גדולים ביניהם. המושג הראשון ביניהם הוא "בתום לב", כי יכול אדם לעשות דברים בלא-לב גם כשאינם סבירים, ומתוך רשלנות. השאלה היא אם רוצים לשלם פיצויים במקרה כזה או לא. שני במעלה הוא המושג "ללא רשלנות", כי ייתר לעשות דבר סביר, אבל בצורה רשלנית, לא לנקוט בכל האמצעים. המושג המצמצם ביותר הוא "סביר", ופה מתחיל הויכוח בין אנשי המקצוע. עכ"פ, אנו צריכים להחליט עניינית מה אנו רוצים.

שר הפנים: לגבי מי שאינו כבאי מקצועי המושג "סביר" איננו אומר סבירות מקצועית, והשופט יחליט.

ד. בר-רב-האי: עלינו לראות לפנינו מקרה של דליקה בכפר, של השכן שרץ לכבות שריפה, ושובר את דלת הרפת ומוציא את הפרה. אח"כ אפשר לבוא ולטעון: לא היתה צורך לעשות זאת, זה לא היה סביר, כי השריפה עוד היתה רחוקה, ואם נחבלת - אתה בעצמך תישא בתוצאות. אבל הוא עשה זאת בתום לב, כשכן טוב, ועלינו להחליט מה אנו רוצים לתת לו.

י. רוקח: אני תומך במלים "בתום לב", ומתנגד ל"ללא רשלנות".

י.ש. רוזנברג: המלים "בתום לב" אינן נראות לי. זהו מושג קיצוני כשם ש"רשלנות" הוא מושג קיצוני. אי-אפשר להיכנס לתוך ליבו של אדם. וכבר אמר מר רוזנטל שההוכחה היא על הסוען, זה שצריך לשלם.

כאן נשאלת שאלה: מיהו שילך לחבל בעצמו כשהוא פועל שלא בתום לב? ייתכן, כמובן, מקרה של אדם שפעל שלא בתום לב ולא התכוון להיחבל, ולא להאליץ רוצים לשלם. אבל קשה מאד להוכיח שאמנם היה כאן מקרה שלא בתום-לב.

לעומת זאת, אם אנו אומרים "בדרך סבירה", פירוש הדבר: מה עושה אדם ממוצע באותו מצב, באותה סביבה ובאותה רמת אינטליגנציה? וזה מספיק בשבילי. משום כך אני חוזר הצעתי. כתוב "בדרך סבירה".

הי"ר י. ריפתין: לדעתי אין קשר בין רשלנות בעבודה רגילה בבית-ד ובין רשלנות כאן. פועל הנוהג ברשלנות בבית-הח"ר, פועל בניגוד לכללים שמלמדים אותו ובניגוד להוראות כתובות שהסבירו לו את מהותן. ואילו כאן מדובר על מי שאין לו הכשרה טכנית, ולמרות זאת חובת האזרח מצווה עליו לרוץ ולהציל. לפעמים במקרה של שריפה בשדה עומת השאלה: לרוץ בסנדלים או לחכות ולחפש את הנעלים? כאן מאוחדת הוועדה בדעה שקודם כל צריך לעודד את האיש לרוץ ולהגיש עזרה.

לאחד ששמעתי את הדיון אני סבור אפוא שמוטב לכתוב "בתום לב". על הכבאים המקצועיים אפשר להטיל אחריות במקרה זה יותר מאשר על האזרח הפשוט. עכ"פ, אני רואה שלמושג "ללא רשלנות" אין הזדמנות ראויה. אך כדי למנוע התחייבויות אני מוכן למבל כפשרה את

שר הפנים: אני עומד על דעתי שצריך לכתוב "ללא רשלנות".
עכ"פ, אם תחליטו "בדרך סבירה", לא אסתייג,
אף אם תחליטו לכתוב "בתום לב" - אכניס הסתייגות.

הרחלט: לכתוב "בתום לב" במקום "ללא רשלנות".

הסתייגות: שר הפנים; י.ש. רוזנברג -
לכתוב "בדרך סבירה"

סעיף 23(א)(3)

י.ש. רוזנברג: בסעיף זה יש לי הצעת תיקון לנוסח. אני
מציע לכתוב: "בהסכמת המפקד בפעולות האמורות",
במקום "בפעולות האמורות בהסכמת המפקד", כי זה משנה את התוכן.

י.ש. יערי: אני מציע לאחד את הסיפא של פסקה (2) עם
פסקה (3).

ד. בר-רב-האי: אלה הם שני מקרים שונים. אם לאחד - מוטב
לאחד את הפסקאות (1) ו-(3).

הרחלט: לקבל את פסקה (3) ולאחד אותה עם פסקה
(1).

סעיף 23(ב)

ד. בר-רב-האי: פירוש הסעיף שאם אתה מכנה שריפה בחצרך
שלך ותוך כדי כך נחבל - אינך זכאי
לפיצויים.

שר הפנים: אם אתה מבוטח - תקבל את דמי הביטוח; אם
לאו - לא תקבל. זה הגיוני.

י.ש. רוזנברג: אם פורצת דליקה בחצרי ואינני רץ לכבות אותה,
הריהי עלולה להתפשט לשדה של חברי. ייתכן
שבמקרה מסויים כדאי לי שרכושי ישרף ואילו אני עצמי את גופי הציל
ולא איהא, גם אם בהזדמנות זו תעבור השריפה לרכוש שכני. הרי
פועל לכיבוי השריפה ולמניעת התפשטותה, הריני פועל ככבאי ולא כבעל
רכוש. דעתי היא שצריך דוקא לעודד במקרים כאלה לכבות שריפה גם
בחצרו הוא. כי הרי אנו יודעים שבמקרה כזה חצרו של אדם אינה נחשבת
כרכושו הפרטי שהוא יכול לסרב להרשות לכבות את השריפה שפרצה בה.
משום כך לא נראה לי הסעיף.

היו"ר י. דיפתין: לסעיף הזה יש משמעות חמורה לגבי רכוש
קולקטיבי.

שר הפנים: זהו באמת רעיון חדש וחשוב, אבל אל לנו
לשכוח שע"י הכנסת הסעיף החדש, 23 על
כל סעיפים, אנו מוסיפים סעיפי הוצאה רבים, וצריך לחשוב גם על
מקורות מימון. כל הדברים שמעלים פה הם טובים ואנושיים. אבל ה-10%
שהחלטתם עליהם בישיבה קודמת, לפחות בשנים הראשונות לא יחייקו לכיסוי
הצרכים, וצריך יהיה לדחות בידועין ביצועם של. בדיים רבי שצריך
לעשות. ככל שמוסיפים סעיפי הוצאה בטוחים ואין מוסיפים אצעים, הרי
זה כאילו מחליטים מראש שהחוק יוגשם באיטיות רבה עוד יותר.

אני מסכים שצריך למצוא פתרון לבעיה של
קיבוץ, כפי שהצביע עליה היו"ר. אבל במקום אחר, בעיר, אם פרצה
דליקה במטבח, ייתכן בכלל שאני האשם בדליקה שפרצה, אך באופן
אינסטינקטיבי אני פועל לכיבוי ולמניעת התפשטותה לחדרים האחרים.
לא ייתכן שבמקרה כזה אבוד לדרוש תשלום מהציבור. הנכון הוא שרוב-
רובן של הדליקות הללו הן תוצאה של רשלנות האנשים עצמם. נוסף לכך
יש הבדל אם הדליקה פרצה בביתו של אדם או ברכושו בשדה המרוחק וכו'.

וענין נוסף בקשר לקיבוץ: - האם בקיבוץ אתה
עצמך בעל החצר, או האגודה השיתופית? החדר בו אתה גר, זהו הרכוש

ועדת הפנים - 4.11.58

ע. דגני:

צריך להפריד בין הבית ובין החצר.

י.ש. רוזנברג:

גם במושב עולים, כשהצריפים סמוכים זה לזה, אם לא יעשה אדם פעולה לכיבוי דליקה בצריפו, היא עלולה להתפשט תוך דקות לצריפו של השכן.

י. ישעי'הו:

מה כולל המושג "בני משפחתו"?

שר הפנים:

הכוונה היא לבני המשפחה הגרים אתו. מוטב באמת להוסיף את המלים "הגרים אתו".

היו"ר י. ריפתין:

אני מציע לערוך ראשית כל הצבעה נסיונית כדי לקבוע אם להשאיר את הסעיף הזה בכלל, בנוסח זה או אחר, או לאו.

(הצבעה נסיונית: הרוב בעד מחיקת הסעיף בכלל.)

ע. דגני:

אם יתברר בפרקטיקה שיש בעיות גדולות מדי בענין זה, נכניס תיקון.

שר הפנים:

ההבדל בין שתי הגישות הוא שאני חושב גם על מסגרת האמצעים שבתוכה אנו צריכים לעשות את כל הדברים הטובים. עכ"פ, אני שומר לי זכות הסתייגות אם תחליטו למחוק את הסעיף. אבל בין אם אסתייג או לא, אני מבקש שיו"ר הוועדה יודיע בדבריו שיש בעיה כזאת, שהיו בין חברי הוועדה שנטו לקבל זאת כהוראה גורפת, אבל סוכם שרק אם יתברר שהדבר מקשה וכו', תחזור הממשלה להציע בענין זה.

הרחלט:

למחוק את הסעיף 23(ב). היו"ר יודיע בכנסת על הבעיה שנתעוררה, ואם יתברר בפרקטיקה שהדברים דורשים תיקון - תחזור הממשלה להצעתה המקורית בענין זה.

זכות הסתייגות: שר הפנים

סעיף 23א

שר הפנים:

בסעיף זה יש בידי נוסח מתוקן. אני ממליץ את הסעיפים (א) ו-(ב), ומשאיר את סעיף (ג). לפי הסעיף כפי שאני מציע יצא שהכסף יוחזר וישולם ע"י רשות הכבאות וע"י האוצר, שר הפנים, הכנסות היטל הכבאות וכו', אך הוא ישולם דרך המוסד לביטוח לאומי. השאלה היא כיצד לנסח זאת כדי שיהיה ברור, שגם התביעה של התובע היא לביטוח הלאומי והכסף ישולם ע"י הביטוח הלאומי, וגם שהכסף יוחזר לביטוח הלאומי ע"י רשות הכבאות. הסעיף יהיה אפוא: "גימלאות לפי סעיף 23 יינתנו ע"י המוסד לביטוח לאומי שהוקם עפ"י סעיף 2 לחוק הביטוח הלאומי תשי"ד-1953.

"רשות כבאות או האוצר - לפי הוראות שר הפנים מתוך הכנסות היטל הכבאות לפי סעיף 12 - הכל לפי הענין - יחזירו למוסד לביטוח לאומי עפ"י דרישתו כל הוצאה שהוציא למתן גימלה, וכן את החלק היחסי מההוצאות המינהליות של המוסד, הנובע מביצוע סעיף 23, כפי שיוחלט ע"י הממשלה."

במקום הקביעה ש"הם ישאו בע"פ" י"ד, אני מציע בפסקה (ג) לכתוב: "גימלא כאמור, מחמת פגיעה שאירע בתחומה של רשות כבאות, ושאי השר לקבוע בתקנות שיסאו בה כל רשויות הכבאות יחד, בשיעור יחסי". לא קביעה שהוא חייב להוציא תקנות על ההשתתפות היחסית, אלא רשות. כי ייתכן שגם כאן, עד שאפשר יהיה לנסח את התקנות בצורה צודקת, צריף לעבור תקופת-מה של נסיון.

מר רוזנבלט:

ניהלנו עם המוסד לביטוח לאומי מו"מ שיסכים לזה. הם אינם רוצים בשום פנים שיהיה להם אסק עם רשות מקומית כלשהי. הם רוצים שיחזירו להם את הכסף מפול אחד, שר הפנים. את הסעיף הזה כפי שניסחנו אנו ניסחנו בעקבות חוק קיים, החוק לנפגעי הספר, ואני מתנגד אפוא בשם משרד המשפטים להצעה כפי שקרא שר הפנים.

ועדת הפנים - 4.11.58

היו"ר י. ריפתינ:

את הסעיף הזה צריכים אפוא נציגי הממשלה
לבדר שוב בינם לבין עצמם, ביחד עם אנשי
הביטוח הלאומי. נוסף לכך עלינו להביא בחשבון שבראשית הישיבה נאמר
לנו כי אמנם חוק הביטוח הלאומי אינו חל על מתנדבים מקריים אלא על
מבוטחים, אך נעשה סידור לפיו רשות הכבאות נחשבת כמעבידו של הכבאי
המתנדב, צריך אפוא להזרר שלא למחוק את הדבר הזה כאן.

ד. בר-רב-האי:

מי ערב לכך שעו"ד של הביטוח הלאומי לא
יבוא ויטען שבהתאם לחוק הביטוח הלאומי,
סעיף 16, אחריות הביטוח הלאומי חלה רק לגבי חבריים? למרות ההסברות
שקיבלנו, אין ביטוי לכך בניסוח של הסעיף כאן כפי שהוא, ולא קיבלתי
תשובה לכך.

שר הפנים:

צריך לזכור שאיננו אומרים כי חוק הביטוח
הלאומי יחול על אלה, אלא רק שגובה הפיצויים
יהיה בהתאם לחוק הביטוח הלאומי.

יש לי הערה בסעיף 7. בשעתו נתקבל בוועדה
נוסח בסעיף 7 שיש בו שורה של דברים השייכים לחוק הרשויות המקומיות
ולא לחוק שירותי הכבאות. למשל, כתוב: תקציב הכבאות יהיה חלק מהתקציב
השנתי וכו'. סעיף 7(א) הוא הסעיף המהותי, הקובע כי רשות הכבאות
תעריך תקציב, וזה בסדר. אבל כל סעיפי-המשנה האחרים, האומרים כי צ
ייערך התקציב וכו', שייכים לחוק אחר, ואני מציע אפוא למחוק אותם.
עכ"פ, אני מבקש שהחברים יחשבו על כך עד הישיבה הבאה.

י.ש. רוזנברג:

אני מבקש רשות להוסיף הסתייגויות בכל
הסעיפים שבחוק שלא השתתפתי בה צבעה עליהם.

הוחלט:

1. נציגי הממשלה יתייעצו עם המוסד לביטוח
לאומי, ולישיבה הבאה יביאו נוסח מוסכם
בסעיף 23א. הוועדה מצידה תחזור לדיון
בסעיף זה בישיבה הבאה.
2. כן יערכו היועצים המשפטיים נוסח סופי
של החוק כולו, שיוכנס לתיקי החברים
שיוכלו לעיין בו לפני הנחתו על שולחן
הכנסת.
3. בישיבה הבאה תחזור עוד הוועדה לסעיף 7,
בעקבות הערתו של שר הפנים.

(הישיבה נועלה ב-11.00)